Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4535.

LETO—YEAR XVII. Cena lista je $6.00. Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 9. oktobra (Oct. 9, 1924. Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 238.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

$5,000,000 za volilno korupcijo!

La Follette je na shodu v Scrantonu, Pa., obtožil staro gardo, da namerava kar na debelo kupovati glasove za Coolidga. Borah je bil pozvan, naj takoj uvede preiskavo, dokler je še čas. Vodje stare garde v Penni kriče, da sta La Follette in Wheeler "druga Lenin in Trockij, za katerima hodi velika banda hudobnežev in nevednežev".

Scranton, Pa., 8. okt.—Senator La Follette, kandidat napredne koalicije za predsednika Združenih držav, je včeraj na tukajšnjem volilnem shodu obtožil staro gardo, da zbira velikanski sklad v vsoti pet milijonov dolarjev v svrho, da pokupi glasove za Coolidga.

La Follette je govoril rudarjem, ko je obtožil republikansko stranko nove korupcije. Na shodu je bilo tri do štiritisoč rudarjev, ki so priredili staremu bojevniku iz Wisconsina velike ovacije.

"Celo Bela hiša, dom ameriških predsednikov in simbol naše vlade, je nazadnje postala predmet korupcije v velikanski zaroti, ki je zdaj v teku," je rekel senator. "Stari sleparski političarji bi radi zmagali za vsako ceno, in ker vidijo, da na pošten način ne morejo zmagati, so pripravljeni kupiti in pokrasti glasove volilcev."

La Follette je prečital prepis telegrama, katerega je poslal senatorju Borahu, predsedniku senatnega odseka za preiskavo kampanjskih stroškov, pozivajoč ga, naj takoj otvori preiskavo te zadeve in prepreči gigantično korupcijo, dokler je še čas. Znamenja korupcije se očitujejo v pismu, ki ga je pisal Jos. R. Grundy iz Philadelphije, predsednik republikanskega kampanjskega odbora v Pennsylvaniji, dalje v člankih, ki so izšli v časopisih 6. oktobra. Grundy je menda pisal na vse predsednike državnih kampanjskih odborov, naj skušajo dobiti čim največ denarja je mogoče za pobijanje La Follettovega vpliva v zapadnih in severozapadnih državah. Kvota Pennsylvanije že znaša $600,000. Ako je kvota proporčno tako velika v drugih državah, tedaj mora sklad za korupcijo znašati najmanj pet milijonov dolarjev.

La Follette je apeliral na Boraha, naj takoj pokliče pred senatni odsek W. M. Butlerja, predsednika osrednjega kampanjskega odbora republikanske stranke, finančnega tajnika Mellona, omenjenega Grundyja in vse člane republikanskega kampanjskega odbora v Pennsylvaniji ter zahteva od njih pojasnila.

Senator je neusmiljeno mlatil po stari gardi in wallstreetskih vazalih. Imel je pri sebi letak, katerega je razposlal Grundy vsem onim, od katerih pričakuje prispevkov za svoj korupcijski fond. Letak je naslovljen "državljanom Pennsylvanije" in se glasi med drugim, da sta La Follette in Wheeler druga Lenin in Trockij, ki hočeta z "nasilno in industrijsko revolucijo" uničiti deželo. Letak pravi na enem mestu: "Ta dva (La Follette in Wheeler) imata za seboj ogromno bando pristašev, ki prihajajo iz hudobnih, nevednih in ničvrednih elementov".

La Follette je prečital letak, in ko je prečital omenjene besede, je dejal rudarjem: "S tem mislijo vas! Kakšen odgovor jim boste dali? Ali boste mirno prenesli to zaničevanje, ali pa pojdete z vašimi ženami, prijatelji in tovariši na volišče in pokažete, da je mera potrpežljivosti polna? Ne delajte pomote! Že so v strahu pred vašo množico."

Vstaja na Poljskem.

Moskva, 8. okt. — Položaj v vzhodni Poljski je zelo kritičen. Belorusi, Ukrajinci in Judje so v odprti revolti proti vladi v Varšavi. Gverilsko bojevanje, napadi na vasi, razdevanje vlakov in bitke ob meji so na dnevnem redu.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

La Follette je obtožil staro gardo, da je pripravila $5,000,000 za volilno korupcijo.

Političarji stare garde postajajo boljinbolj smešni.

Fakta o kalifornijski razsodbi.

Ameriški dolarji v Srednji in Južni Ameriki.

Inozemstvo.

Mnogo ubitih in ranjenih v bitki med Srbi in Macedonci.

Duhovščina v Franciji hujska na civilno vojno.

S kitajske fronte: branitelji Šangaja spet omahujejo.

Delavska stranka v Angliji noče sprejeti komunistov.

Francoski general je postal pacifist in priporoča generalni štrajk vojakov v slučaju vojne.

Kitajska civilna vojna.

Branitelji Šangaja so zopet v slabem položaju. Bitka za Šanhajkvan na severu.

Šangaj, 8. okt. — Šangaj je danes že drugič v nevarnosti padca. Čekiangske čete, ki branijo mesto, so včeraj izgubile Sungkiang na južni strani in sovražna kiangsuška amrada, ki je v službi Pekinga, je brez malega obkolila Šangaj od treh strani.

Tientsin, 8. okt. — Zračni napadi na Šanhajkvan v severnem delu province Čihli so na dnevnem redu. Bitka med četami mandžurskega voditelja Čangtsolina in pekingsko armado za posest tega mesta se je že začela razvijati.

ZRAČNA LADJA NA POTU PROTI PACIFIKU.

To je najdaljša pot, ki jo je dosdaj napravila katera zračna ladja.

Chicago, Ill. — Zračna ladja "Shenandoah" je odplula s svojega zasidrališča na vzhodu proti Pacifiku. Križarila bo od obrežja do obrežja in njena pot bo dolga devet tisoč milj. Odplula je z zasidrališča v Lakehurstu, N. J., in je na potu v Fort Worth, Tex., kjer se prvikrat ustavi. Odplula je v torek zjutraj.

Poročila z ladje govore, da je vreme lepo. Vetrovi, ki se ne čutijo na zemlji, pihajo močno, ko je ladja dospela v višavo od 1,000 do 3,000 čevljev. Ob osmih zvečer je ladja plula že nad Linchburgom.

V Fort Worthu pričakujejo ladjo in delajo se priprave, da jo napolnijo s helijem (negorljivim plinom, ki je lažji kot zrak).

Pot do Linchburga je bila brez vsake nezgode. Ljudje so gledali povsod veliko ladjo, ki je plula nad njimi, kakor da se nahaja na mirnem morju.

Western Union Telegraph kompanija v Atlanti, Ga., je naznanila, da je ladja ob 2:52 v sredo plula nad Andersonom, S. C.

DELAVCI V PANAMSKEM PASU SO STORILI SVOJE.

Washington, D. C. — Frank Morrison, tajnik Ameriške delavske federacije, je prejel brzojavko od Panamskega kovinsko-strokovnega sveta pet sto dolarjev, poleg pa zahtevo, da se odpošlje takoj pet sto bronastih kolajn.

Morrison je tej zahtevi dodal: "To je znamenje, kako delajo unijski delavci. Njih dolarji bodo pomagali izvoliti La Folletta."

Starogardisti postajajo brezupni.

NJIH AKCIJE GOVORE ZA NJIH RAZPOLOŽENJE.

Strah jih je pred vstajajočo delavsko in farmarsko maso.

Washington, D. C. — Profesijonalni političarji, ki vodijo stari stranki, postajajo brezupni, ko vidijo, da jim delavske in farmarske mase več ne slede tako pokorno, kot se je to godilo druga leta.

Državni prokurator države Louisiana ni dovolil, da La Follette-Wheelerjevi volilni možje pridejo na glasovnico. Govorica kroži, da se v državi Michigan tudi poizkusi s tako potezo. Senator La Follette je dejal z ozirom na to akcijo pred svojim odhodom iz Washingtona: "Ta akcija bo udarila nazaj krivce, ki skušajo preprečiti, da ljudstvo izrazi svojo voljo."

Senatorjeva izjava govori, kako brezupni postajajo voditelji starih strank. Njih brezupnost dokazujejo njih čini.

V delavskih krogih odprto govore, da taki čini pokazujejo, da se stari stranki, ki sta udinjani veliki denarni moči, bojita političnega probujenja delavcev in farmarjev.

Nazadnjaki vseh vrst apelirajo, naj jim vlada pomaga, da ljudstvo ne bi moglo izraziti svojega mnenja in volje z glasovnico na volišču.

Tudi taka prizadevanja ne bodo prinesla uspeha. Ljudstvo si bo zapomnilo te poizkuse obeh starih strank, ki podajajo novo agitacijsko snov, da se ljudstvu odpro oči, da vidi, kakšni veliki ljudski "prijatelji" vodijo stari stranki.

BROOKHART NI POPULAREN V DOMAČEM MESTU.

Tako se glasi najnovejši "šlager" stare garde.

Albia, Ia. — Stara garda je "pogruntala" nov "šlager", da napelje vodo na Coolidgev mlin. Neki kapitalistični list je hitro naročil slamnato glasovanje in posledica je bila, da je bilo oddanih več glasov za Coolidga kot za La Folletta.

Namen takega glasovanja je prozoren. Z njim se hoče pridobiti volilce v drugih krajih za kandidata stare garde. Ako je stara garda tako prepričana o svoji zmagi, zakaj pa ne počaka do četrtega novembra, ko se bo vršilo pravo glasovanje in ne slamnato pod kontrolo kapitalističnih listov? Ampak zdi se, da stara garda nima preveč zaupanja v prave volitve in tako prireja slamnata glasovanja, da daje sama sebi pogum.

SMRTNA KOSA.

Roundup, Mont. — Umrla je vobče znana in čislana rojakinja Frances Kobal, rojena Mlakar. Pokojnica je bila doma iz Spodnjih Novakov pri Cerknem na Primorskem, po domače Podnivčam. V Ameriko je prišla tik pred vojno in živela s svojo družino v lepem miru in soglasju v Absherju, Mont. Zadnja leta je hudo bolehala na srčni bolezni, a mesece tik pred svojo smrtjo se je počutila zdravo. Smrt je nastopila nenadoma v torek dne 7. oktobra zjutraj. Pokojnica zapušča potrtega moža in tri nedorasle otroke, katerim izrekamo iskreno sožalje.

PODGANSKA KRI KOT SREDSTVO PROTI DREMAVICI.

Chicago, Ill. — Profesor W. H. Taliaferro na čikaški univerzi je iskal pet let sredstvo proti dremavici. Po njegovem mnenju je kri podgane rešila to vprašanje. Pronašel je, da je kri podgane nedostopna afriški dremavici. Njegovo odkritje se bo sporočilo v Afriko, da tam izdelajo toksin proti afriški dremavici.

VREME.

Chicago in okolica: V petek oblačno in morda deževno. Južni vetrovi. Solnce izide ob 5:34, zaide ob 5:22.

AMERIŠKI DOLARJI V LATINSKI AMERIKI.

DOMAČI IZKORIŠČEVALCI DELAJO POT AMERIŠKIM BANKIRJEM.

Le delavska organizacija lahko ubrani deželo pred izdajstvom domačih izkoriščevalcev.

Washington, D. C. (Federated Press). — "American Federationist" je prinesel članek v oktoberski številki, v katerem svari proti dolarskemu imperijalizmu v latinski Ameriki. Članek sloni na poročilo Hartwell Brunsona, ki je po naročilu Panameriške delavske federacije odpotoval v Nikaragvo, da študira ondotne razmere na mestu.

"Federationist" izjavlja, da Wall Street ne more pograbiti nobene latinske republike, ako ne pomagajo domači političarji. Proti potezam teh nepoštenih domačih političarjev je pa najboljša odpomoč organiziranje delavcev v latinskih republikah. Ako so delavci organizirani, so tudi dežele varne pred izdajstvom domačih izkoriščevalcev in pred lakomnostjo bankirjev v New Yorku in Philadelphiji.

Predlog, ki ga je stavil Rowe, ravnatelj Panameriške unije v Williamstownskem institutu za politiko, je nevaren latinskim delavcem. Rowe je hotel, da državni department nadzoruje vsa posojila latinski Ameriki. Ta zahteva je tako močno dišala po imperializmu, da jo je zastopnik Panameriške delavske federacije takoj zavrnil.

Brunsonovo poročilo o Nikaragvi pokazuje, da je našel kakšnih dvajset popolnoma ločenih organiziranih delavskih skupin, ki imajo različne cilje in namene, in Nikaragviška delavska federacija bolj na papirju kot pa v resnici organizacija, ki dela. On povdarja, da bi bila letos prav zanesljivo izvoljena napredna državna uprava, ako bi bili delavci bolje organizirani in če bi organizacija izvrševala svoje funkcije. Ako se dovolijo politične šikane zadnjih let, tedaj bodo delavske organizacije v prihodnjih letih slabo napredovale.

Sto ameriških pomorščakov, nastanjenih v Nikaragvi, bo nadzorovalo glasovanje in štetje glasov po dogovoru s predsednikom Martinezom.

Poizkusno glasovanje.

Rezultat glasovanja, ki ga vodi Hearstovo časopisje v 16 mestih, do 8. oktobra:

Coolidge	149,877
La Follette	144,299
Davis	72,402

JEKLARSKI DELAVCI SE MORAJO ORGANIZIRATI.

Jeklarski baroni ne bodo dali ničesar prostovoljno.

Cleveland, O. — Znižanje mezde tekstilnih delavcev napoveduje, da bo mezda znižana tudi jeklarskim delavcem. Tako izjavlja John Olchon, organizator jeklarskih delavcev. Kadar je treba kapitalistom napovedati vojno delavcem za znižanje mezde, tedaj so prvi na vrsti tekstilni in jeklarski delavci, ker večinoma niso organizirani.

V Clevelandu se vrši delo za organiziranje jeklarskih delavcev. Olchon, ki govori jugoslovanske jezike, ima na skrbi organizatorično delo.

Ibanez, španski avtor, agitira za republiko.

Pariz, 8. okt. — Blasco Ibanez, znani španski pisatelj, je danes tukaj v razgovoru dejal, da je že do grla sit sedanjega španskega režima in njegov namen je, razgaliti v časopisju vso gnilobo režima in agitirati za republiko. Ibanez pravi, da sta kralj Alfonz in general Primo de Rivera absolutna diktatorja, ki vladata špansko ljudstvo ne s postavami, temveč edino s puško in sabljo.

La Follette je prihodnji predsednik.

Tako prerokuje stari vrtnar v Beli hiši. On vidi v La Follettu drugega Lincolna.

Washington, D. C. — Charles Patton, 85-letni, sivolasi vrtnar na vrtovih in tratah predsednikove palače Bele hiše in znani politični prerok, ki je znan po vsem Washingtonu kot "stric Charlie", je 7. oktobra preroško dejal, da bo senator La Follette prihodnji predsednik Združenih držav. Patton je pred zadnjimi predsedniškimi volitvami napovedal zmago Hardinga in osobje kabineta z edino izjemo tajnika notranjih zadev, Falla.

"Jaz opazujem tega moža, senatorja La Folletta, že 28 let in vidim v njem drugega Abe Lincolna," je rekel stric Charlie.

"Kaj pa mislite o Coolidgu?" je bil vprašan.

"Mrs. Coolidge je dobra ženska" — je bil njegov odgovor.

Francija je začela vojno proti klerikalizmu.

Minister za notranje zadeve je obtožil katoliške škofe, da hujskajo ljudi na civilno vojno.

Pariz, 8. okt. — Francija, ki je bila zadnjih deset let v premirju s katoliško cerkvijo, je obnovila kulturni boj s klerikalizmom. Pred osemnajstimi leti je bila cerkev ločena od države in klerikalci so takrat izgubili mnoge privilegije. Samostani so bili izpraznjeni in farne šole zaprte. Ko je prišla vojna in z njo reakcionarni režim, je klerikalizem počasi aplazil nazaj do svojih starih privilegijev. Protiklerikalni zakoni so bili ignorirani in samostanski redovi, ki so bili izgnani na tuje, so se jeli vračati. Za časa Poincareja so postali francoski klerikalci že tako predrzni, da so zahtevali preklic zakonov iz leta 1906, tako da se Francija zopet vrže k nogam rimskega papeža.

Toda Herriot, premijer sedanje socialistične vlade, v kateri je mnogo svobodomislecev, je sklenil, da mora biti konec teh kompromisov z Rimom. Zakoni iz leta 1906. se morajo izvajati in tudi raztegniti na Alzacijo in Loreno.

Prvi akt nove vlade je bil, da je odslovila iz armade in mornarice vse vojaške kaplane in jim prepovedala nadaljni vstop v vojašnice, izvzemši kadar jih pokliče posamezni vojak k sebi le za omejen čas.

Camille Chauttemps, minister za notranje zadeve, je izjavil te dni, da bo vlada brez pardona nastopila proti klerikalnim kolovodjem, ki hujskajo verske fanatike na civilni odpor. Chauttemps je rekel, da ima vlada dokaze, da se nekateri katoliški škofje pripravljajo na civilno vojno. Vlada bo nemudoma storila potrebne korake, da se prepreči vsako krvoprelitje, ko začne izganjati menihe in nune, ki so se protipostavno vrnile iz Italije in Španije v Francijo.

"Klerikalci agitirajo po deželi in nagovarjajo ljudi, naj se upro vladi in naj ne plačajo davkov," je dejal Chauttemps. "Petnajsto fantov v majhnem distriktu je celo organiziralo oboroženo legijo, ki je prisegla, da se bo prej pokorila duhovnom kakor postavam. Škofje in duhovni v drugih krajih republike hujskajo ljudstvo na prelivanje krvi v obrambo cerkve. Vsi ti škofje in duhovni so izdajalci in vlada jih bo prijela in kaznovala ne glede na njihovo dostojanstvo, če njihovo hujskanje porodi kake nemire."

ZA OTROKE NI STRELNO OROŽJE.

Chicago, Ill. — 16-letni Lester Durack je ponesreči nevarno obstrelil 12-letno Mabelle Groodrichevo, ko je ogledoval puško.

9-letnega Robert Printupa je obstrelil 12-letni deček, ki je samo poznan pod imenom "Bosey". Deček je po dejanju pobegnil in policija ga zdaj išče. Dejanje je izvršil s samokresom.

NEKAJ FAKTOV O KALIFORNIJSKI RAZSODBI.

DEJSTVA POSTAVLJAJO RAZSODBO V PRAVO LUČ.

Učinek razsodbe je za ameriško ljudstvo zadovoljiv.

Chicago, Ill. — Gola dejstva o kalifornijski razsodbi najbolj jasno govore, v čigavem interesu je bila podana razsodba in kakšen je njen učinek.

1. Ustava Združenih držav govori, da se volilni možje, ki volijo predsednika, volijo na tak način, kot določi legislatura.

2. Kalifornijska legislatura je ločila gotove nestrankarske urade (take kot šolske uradnike, mestne komisarje in druge) v skupino in je določila, da velja zakon za primarne volitve za izvolitev vseh drugih uradnikov. Napravila je določbe za nominiranje po primarnem zakonu, na konvencijah in po peticiji.

3. Republikanci in demokratje so si izbrali primarne volitve, socialisti konvencijo, lafollettovci pa metodo peticije.

4. Kalifornijska legislatura je določila, da se zakon o primarnih volitvah tolmači liberalno (na sodiščih), in sicer tako, da se prava ljudska volja ne more poraziti.

5. Zakon avtorizira nominacije tudi po primarnih volitvah, ako en odstotek volilcev podpiše peticijo, ki ni glasoval pri primarnih volitvah.

6. V enem samem dnevu je **petdeset tisoč oseb** podpisalo peticije za štirinajst volilnih mož in vsako posebej. Na peticijah je bilo 700,000 podpisov, da pridejo La Follettovi volilci na kalifornijsko glasovnico.

7. Kalifornijsko najvišje sodišče je s štirimi glasovi proti trem odločilo, da ti volilni možje ne smejo na glasovnico, ker so samo sli in ne uradniki in zaradi tega ne velja zanje zakon o primarnih volitvah.

8. Od štirih sodnikov, ki so vrgli La Folletta z glasovnice, trije — Myers, Shenk in Richards — niso bili nikdar izvoljeni od ljudstva, ampak so politični imenovanci, katere je imenoval reakcijonarni republikanski governer Richardson.

9. Četrti sodnik — Waste — je političar, ki je bil v legislaturi ob času, ko je dišalo po gospodstvu Southern Pacific železnice v Kaliforniji. Tudi on je bil prvikrat imenovan za sodnika.

10. Izmed treh sodnikov, ki so se izrekli v prilog La Folletta, je bil eden — Lawler — izvoljen z največjim številom glasov, ki je bilo kdaj oddano v Kaliforniji. Drugi — Sewell — je dobil pri volitvah v letu 1922 več glasov kot kateri drugi kandidat, ki se je poganjal za državni urad. Tretji — Lennon — je postal sodnik z ljudskimi glasovi.

11. Dva od sodnikov, ki sta zavila zakon — Meyers in Shenk — kandidirata letos za sodnika. Njuni imeni sta zapisani na obeh glasovnicah: republikanski in demokratični, proti La Follettovi glasovnici. (Zopet par zlatoprašnih dvojčkov).

12. Vsi štirje sodniki, ki so razsodili proti La Follettu, so Coolidgevi republikanci. Dva sodnika manjšine sta demokrata, in eden je progresivec.

13. Štirje sodniki so utemeljevali svojo razsodbo takole:

Lennon: "Da se razlaga ta po-

(Dalje na 3. strani.)

MACEDONSKI VPAD V SRBIJO.

24 ubitih in 36 ranjenih v boju med kmeti in komitaši.

Berlin, 8. okt. — Brzojavka iz Belgrada sporoča, da je bilo 24 oseb ubitih in 36 ranjenih v bitki med kmeti in macedonskimi gverilci, ki so danes invadirali več vasi v južni Srbiji. Napadene vasi so bile oropane in požgane. Večina ubitih je na strani Macedoncev.

Gverilsko bojevanje med macedonskimi strankami v Bolgariji se nadaljuje

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 zo tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $6.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

31

Datum v oklepaju n. pr. (Aug. 30-24) poleg važega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

STARA GARDA SAMA POMAGA K PROBUJI LJUDSTVA.

Zgodilo se je v Kaliforniji. Petdeset tisoč volilcev je v Kaliforniji podpisalo peticijo, da pridejo na volilno listo imena volilnih mož progresivne stranke, ker tako zahteva volilni zakon Kalifornije. Stara garda v republikanski stranki je vložila ugovor proti peticiji. In zgodilo se je, da je višje sodišče z enim glasom večine zavrglo peticijo petdeset tisoč volilcev. Odločila je volja enega samega človeka proti volji petdeset tisoč volilcev.

Zavladalo je veliko veselje med privatnimi roparskimi interesi, ko so doznali za izrek sodišča. Ampak veselje je bilo kratko. Socialistična stranka ima pravico postaviti imena svojih volilnih mož na volilno listo. Ti volilni možje so obljubili, da bodo oddali glasove za La Folletta in Wheelerja. Proti potezi stare garde v republikanski stranki je bila izigrana protipoteza v interesu delovnega ljudstva.

Ampak dogodek v Kaliforniji je poučljiv za delovno ljudstvo. Ta dogodek uči predvsem ljudstvo, da socialisti niso tisti škodljivci, kot jih slikajo časniki, ki zagovarjajo privatne bizniške interese, ampak da so pri volji vsikdar služiti ljudskim interesom, kadar razmere kaj takega zahtevajo od njih. Nerodna poteza, ki so jo izigrali profesijonalni političarji v interesu velike denarne mošnje, bo pridobila zopet veliko število borcev za socialistične ideje in nauke.

Dalje se iz tega dogodka delovno ljudstvo uči, da nima od starih strank pričakovati, da bodeta kaj storili za delovno ljudstvo. Delovno ljudstvo se mora organizirati politično, ako hoče priti roparskim interesom v okom.

Roparski interesi enako izkoriščajo farmarje in industrijske delavce, ki tvorijo delovno ljudstvo. Oni ne prespe nobene ugodne prilike za izkoriščanje ljudskih mas. Ako letos izkoriščajo bolj farmarje, tedaj pridejo na vrsto prav zanesljivo v prihodnjem letu industrijski delavci. Včasi se pa zgodi, da roparski interesi prično z izkoriščevalno ofenzivo hkrati proti farmarjem in delavcem.

Izkoriščanje ljudskih mas pa ne poneha popolnoma nikdar v sedanjem sistemu.

Na pr. farmar je pridelal razen živež in ga hoče prodati industrijskim delavcem, ki izdelujejo razno orodje in življenske potrebščine, brez katerih farmar ne more izhajati. Farmarji so na pr. na eni strani vode, na drugi so pa industrijski delavci, čez vodo pa vodi velik most. Delavci so se napotili s svojimi izdelki onkraj vode, da jih zamenjajo za razna živila. Ko pridejo farmarji in delavci do mosta, da izmenjajo svoje produkte, pa pronajdejo, da na mostu sede privatni interesi, ki zahtevajo od farmarjev in delavcev davek, da smejo izmenjati svoje produkte. Tu so transportni interesi, oljni interesi, premogovi interesi, tu sedi čevljarski trust, poleg njega pa krušni itd., ki vsi zahtevajo od farmarjev in industrijskih delavcev davek, da smejo izmenjati svoje produkte. In ko delavci in farmarji odračunijo vsem privatnim interesom davek, pronajdejo, da zanje ni ostalo ničesar od produktov, ki so jih sami izdelali in pridelali.

Tako nekako se godi v sedanji kapitalistični človeški družbi, v kateri farmar in industrijski delavec vedno bolj obubožavata, privatni bizniški interesi se pa rede, da je veselje in groza.

Farmarji in delavci bodo letos imeli priliko povedati z glasovnico v roki na dne četrtega novembra privatnim bizniškim interesom, da so se naveličali dajati ta davek in da prihaja čas, ko delovno ljudstvo prav lahko izhaja brez privatnih bizniških interesov.

Privatni bizniški interesi se seveda trudijo, da ohranijo sedanji gospodarski sistem z vsemi njegovimi zli. Dogodek v Kaliforniji potrdi, da je privatnim bizniškim interesom došlo vsako sredstvo dobro, da le ohranijo gospodarski sistem, ki jih hrani dobro in bogato.

Ko bo delovno ljudstvo odhajalo dne 4. novembra na volišče, naj nikar ne pozabi, kaj se je zgodilo v Kaliforniji in lahko mu bo glasovati pravilno.

SLIKE IZ NASELBIN.

Philippi, W. Va. — Namenil sem se nekoliko pisati iz gorate W. Va. Delavske razmere so prav dobre za one, ki imajo že od prej na strani, ali za one, ki morajo služiti za sproti, je pa slabo. Delamo po 4 do 5 dni na mesec in to že več mesecev. Premogarji delajo veliko boljše neunijski kakor unijski in obeta se tudi za nas še slabše. Zakaj? Zato ker voditelji U. M. W. of A. delajo za denar. Kjer jim kaže več za žep, tam delujejo. Od 1. aprila 1924 je poskočilo število neunijskih rovov za 25 odstotkov, torej na vsakih sto rovov v W. Va. sta komaj dva pod okriljem U. M. W. of A., a še tista dva bosta morala rakovo pot. Sedaj trošijo denar po sodih, menda zato, da bo blagajna še bolj suha kot je in potem bodo napovedali, da je bankrotirala U. M. W. of A. v Zapadni Virginiji.

Imamo izbornega voditelja v osebi Bittnerja, ki je 'rešil' rudarje v državi Md. in Kansas. Tako bo tudi v Zapadni Virginiji, korist bodo imeli baroni premoga mesto rudarjev.

Sedaj plačujejo po neunijskih rudnikih po $2.50 do $3.50 na dan in kmalu bo še manj. Kam gleda zgubljeni premogar. Čul sem človeka, ki je delal deset dni. Dobil je 12 centov, ostalo so pridržali za živež in najemnino. Tako delajo vsaki dan, ali za nič. Par mesecev plačajo več kot v unijskih rovih, ko imajo dovolj delavcev, potem pa vedno manj. Delavec, prebudi se!

Dne 29. in 30. septembra se je vršila obravnava radi Antona Kovača, doma iz Palčje, Italija. Bil je pri umoru člana S. N. P. J. Joe Kastelica, doma iz Brezovice, ki je bil zavratno umorjen dne 19. marca 1924 na poti, ko je šel na postajo čakat svojo ženo Jozefino Kastelic, ki je imela priti z vlakom od zdravnika v Fairmontu, W. Va. Njegova izpoved je bila takšna:

Bil je namenjen k Joe Kastelicu. Med potom ga je srečal. Imel je tudi pajnt žganja pri sebi. Zbrali so se trije: Anton Kovač, Joe Kastelic in neki neznanec ter se podali proč od postaje. Pili so tudi vsak enkrat žganje. Joe Kastelic je nato padel in Anton Kovač je hotel povleči z železniškega tira Joe Kastelica na stran ravno pri mostu. V tem je zagledal, da gori vžigalna vrv na Joe Kastelicu, radi česar je moral od njega. Anton Kovač je trdil, da ne pozna somorilca.

Porota ga je spoznala krivim druge vrste umora, na kar mu je sodnik naložil najvišjo kazen 18 let. Po zaslišanju sodbe se je podal skoraj bolj veselega kakor potrtega obraza v celico, kamor spada.

Joe Kastelic je bil zelo mirnega značaja in priljubljen pri ljudeh. Zapušča soprogo Jozefino Kastelic in dva sinova. Govorice so se širile, da je tudi ona zapletena pri tem umoru, ampak obravnava je pokazala, da so neutemeljene. Ker je obravnava končana, bodo tudi besede. Bila je po krivem obdolžena, a je povsem prosta. Moje sožalje prizadeti družini. — **John Železnikar.**

Carlinville, Ill. — Dne 2. oktobra je bil v Carlinvillu "demokratski dan". Vabilo je bilo naslovljeno na vse, udeležili so se pa največ bankirji, advokati in mali trgovci; pa tudi nekaj rudarjev se je pomešalo med ta pohod.

Ni zameriti bankirjem in advokatom, ker republikanska in demokratska stranka sta njih last, oni ju kontrolirajo in imajo zato koristi, zameriti je pa premogarjem in drugim delavcem kakor tudi malim trgovcem, da se pustijo vleči za nos od starih strank. Morali bi vendar že sprevideti, kako jih oni potegnejo vsakokrat, ko so izvoljeni.

Kot sem omenil, da je bil 2. oktobra demokratski dan, moram še povedati, s kakšnim velikim pompom je bil prirejen. Tistega dne je bil v Carolltonu, glavnem mestu Greene county semenj (fair) in Jones, kandidat demokratske stranke za governorja države Illinois, je imel shod. Razdalja med Carlinvillom in Carrolltonom je približno 40 milj. V ta namen so razdajali brezplačno vozne listke iz Carlinvilla v Carrollton in nazaj, da je tako imel vsakdo priliko slišati g. Jonesa, kateri je uverjen, da bo po volitvah vladal državo Illinois.

Žetva se mu obeta še dobra, kako je bilo videti, ker zijal je bilo dosti, če so bili vsi njegovi privrženci, ki so zijali v premikajoči se sprevod. Navdušenja je bilo največ od vodilnih oseb.

Po mojem računanju je ta direndaj stal več kot dva tisoč dolarjev. Nehote se človek vpraša, kdo to plača. Meni ni treba seči v lase in iztuhtati odgovora, ker ga imam prec pri roki, v denarju ga plačajo bankirji in miljonarji ali indirektno ga plačamo mi, delavci. Kadar se bodo delavci tega zavedali, bo konec takim direndajem za naše žulje.

V Carlinvillu je bilo prirejenih že več shodov pod avspicijo progresivne akcije, ali udeležba je bila vsakokrat klaverna za mesto Carlinville, kjer je približno tisoč rudarjev in drugih delavcev. Res, da so delavske razmere slabe, zato pa imamo delavske govornike, da nam raztolmačijo, kaj moramo ukreniti, da jih izboljšamo. Dosti je še delavcev, ki se izražajo, da se preveč kolekta pri delavskih strankah, ali zavedati bi se morali, da delavske stranke ne podpirajo kapitalisti. Ako bi ne bila delavska, bila bi kapitalistična, stranka bankirjev. Ti pa že imamo dve, ki se razlikujeta samo po imenu.

Ako hočemo izboljšati delavske razmere, moramo iti na delo in razrušiti kapitalistični red. Zato kličem zavednim delavcem na delo, da ubijemo tega zmaja — kapitalizem. — **Joe Korošč.**

Great Falls, Mont. — Po dolgi in mučni bolezni je za vedno zaspal naš rojak in prijatelj Jakob Vertin dne 24. septembra v starosti 74 let. Ranjki Vertin je bil doma iz Črnomlja in je eden prvih naših rojakov, ki se je naselil v Great Fallsu.

Lahko si mislimo, da rojaku Vertinu ni bilo z rožami postlano, ki je prišel v Great Falls med same Švede, saj znano je, kjer so naseljeni ljudje te narodnosti v večini, je težko našemu človeku. Kdor je delal večinoma med temi ljudmi, mi bo priznal, da pišem resnico. Ljudje tega naroda običajno ne priznajo, da so drugi ljudje ravnotako ustvarjeni kot je Šved. Ampak naš rojak Vertin se ni podal. Kar ni dosegel zlepa, mu je pomagala pest, da so tudi njega priznavali za človeka. Pozneje so se naši ljudje precej hitro selili in bila je že precej velika slovenska naselbina v Great Fallsu. Ravnotako so s Slovenci spet hitro selili od tu, kar so delo na povzročili Hrvatje, med katerimi se je priselilo veliko Ličanov kakih 600, naših Slovencev pa komaj še kakih 40.

Ranjki Jakob je rekel, da bi bil vesel, ako bi bilo toliko Slovencev, kakor je teh ljudi, kateri kamor se naselijo tudi ostanejo. Ranjki Vertin zapušča tri sinove in dve hčeri ter ženo. Otroci so vsi odraščeni, da si lahko služijo za svoje potrebe. Izročili so pokojnikovo truplo materi zemlji dne 26. septembra pri velikem številu udeležencev pri sprevodu na pokopališče. Sorodniki, znanci in prijatelji so mu izkazali zadnjo čast. Na mirno počiva!

Tukajšnji farmarji se letos pohvalijo, da jim je dobro obrodila pšenica, koruza in vse drugo, kar so posadili. Tudi za govedo je dobro, ker je bilo vse leto dosti paše, tako da si mešetarji že šivajo žepe da bodo spravili farmarjeve pridelke. Kaj pa farmar? On bo zadovoljen, da mu pustijo le žulje.

Premislite se farmarji sedaj, ko so volitve pred durmi, da boste volili može, ki bodo zastopali vaš in boste vi spravili dobiček, za katerega se trudite in garate noč in dan.

Prvi Slovan na Great Fallsu je Joseph Emer, rodom Dalmatinec, ki je delal za A. C. M. Co. trideset let, sedaj so ga pa upokojili, da bo doma in družba mu bo plačevala po $75 na mesec. Ako bi bila pravica in bi jo kompanija upoštevala, da bi rojak Emer prejemal kakor je zaslužil v tridesetih letih, tedaj bi mu imela plačevati po $200, pa ne $75 na mesec. Ampak tako bo enkrat, ako bomo delavci složni in skupno delali. Ne bo pa kruha, dokler se bomo prepirali med seboj. — Drugi bo šel na kompanijsko podporo Big Tony, kakor ga tu imenujejo, ampak njemu bodo dali nekaj več kot prvemu, ker on je naredil vse načrte za rudotopilnico in je pokazal, kako je treba topiti rudo. On je namreč še topil rudo v Mirni peči na Dolenjskem.

Zadnji teden je bilo pričelo hudo pihati s severa. Padal je dež, a za njim je začel naletavati sneg. Prav kakor v Sibiriji. Pa so se spet bogovi premislili in lepo vreme imamo zopet.

Delegat, ki je zastopal svetega Antona v Lorainu, je prišel srečno nazaj. Čudno, ko je prej kam šel, ni nikoli prišel zdrav nazaj. Delegatje so morali biti pač potrpežljivi. Pravi, da so ga hoteli po sili za glavnega predsednika, a on se je komaj ubranil. Ampak prav bi le bilo, da bi še J. S. K. J. dobila kralja Matjaža. — **Poročevalec.**

Mars ali Ribnica.

Ribnica je daleč od sveta — svet zase. S tem pa še nočem trditi, da je že planet, zveč ali manj lunami, ki se danes nahajajo v gotovem ozvezdju, toliko in toliko tisoč kilometrov od Marsa. — Vse to je stvar bodočnosti in astronomov. — Astronomija pa letos zapreduje. Ameriške radiopostaje so že slišale, kako na Marsu trava raste.

Pa bogve, da se ne bo enkrat svet tako zasukal, da bo lepega dne mimo gospodov opazovalcev Marsa na Jungfrau priplavala (kakor muha na župi), Ribnica, zavita v svoj tradicijonalen mrak, in bodo gospodje na Jungfrau prepričani, da imajo pred seboj Mars, oznanjali svetu svoja nova razkritja, trdeč: "Planet leži pred nami sedaj kot na dlani. Megla, v katero je bil planet zavit, se razpršuje. Zloglasni kanali, ki so stoletja delali človeštvu preglavice, so razkrinkani." Poročilo pravi: "Čim bolj smo napenjali oči, ki so postale enake kurjim jajcam, tem jasneje smo razločevali, da kanalov ni — da so to le črke, velike črke. Oči so nam pri tem od napora lezle iz glave, a čitali smo — čujte na Marsu smo čitali: — Franc Križman, trgovina z lesom." — Hvala bogu, torej konec Marsovih kanalov, — le te sveže črke na nekem poslopju so se bliščale pred našimi izbuljenimi očmi, ki so silile vzhičenja proč od glave skozi daljnogled k črkam, katere je do danes ves učeni svet imel za kanale. —

Sedaj je jasno, — se glasi dalje poročilo iz Jungfraua, — da je Mars obljuden in kakor je dokazano, se bavijo ti Marsovci izključno z lončarijo, rešetarijo in lesno trgovino.

Politika je tem Marsovcem španska vas, ker se pa opaža, da le nekateri posečajo poslopje, ki bi odgovarjalo naši cerkvi, se sklepa, da iz tradicije ali njih ustnega izročila še pripada ta k tej, oni k drugi stranki. Političnega fanatizma ni opažati med njimi, ker valijo krcle (les) s hribov vsi skupno v dolino in jih pridno oddajajo bitjem s petelinjim perjem za klobukom.

Opaža se, da je tam popolnoma drugačen družabni red nego pri nas. Bitja so razdeljena le v dve strogo ločeni kasti: na vozeče se patricije in na pešce-plebejce. — Prvi se vozijo s kolesi, na vozeh in tudi v avtu — toda čujte in strmite — izključno po trotoarju: pešec-plebejec mora po blatu sredi ceste. Če se predrzne plebejec iti po trotoarju, ga kolesarka patricijskega stanu vrže s kolesom s trotoarja. Če pa se pri tem pokvari kolo, mora plebejec v najugodnejšem slučaju poravnati vsaj škodo. Ko pa prihaja tihi mrak, se opaža neka tajinstvena konfuzna kot epidemija se razširjajoča promenada izključno patricijskih kratkokrilih hčera na kolesih, ki v cik-caku pilpogačice prhutajo iz zida v zid, iz trotoarja na trotoar, v smrtni strah vsem, ki se upajo tedaj na ulico. Astronomi so mnenja, da se da te vrste promenada Marsovih Evinih hčera primerjati z drstenjem rib pri nas.

Oblast skrbno pazi, da so trotoarji za kolesarje vedno prosti in brez defektov.

Čuli smo tudi, — pravi poročilo, — da je radiotelefon dajal znake avtomobila. In res smo z aparati na mostiču pred nekim gradom zapazili, kako se je pojavil tuleč avto.

Videli smo, da ni njegov glas na prebivalce nič manj učinkoval, kakor pri nas rjovenje leva v pušči na govedo v stajah. V tem hipu so bile ulice prazne, vse se je poskrilo, avto je v diru zdrčal po ulici in strele blata so sikale v zidove, vrata in okna. Nato so se polagoma in opregno pojavili preplašeni prebivalci, napenjajoč ušesa, ali ne tuli spet v bližini grajski avto. — Pozneje smo še enkrat opazili ta prizor, bilo je pa suho in prah, katerega je vzdignil oni avto, nam je zakril planet in še danes pratika ne kaže jasno.

Poročilo končuje z besedami: Vse kaže, da se na Marsu bližajo anarhiji,—pri nas v Evropi bi se za tak družabni red lepo zahvalili.

P. S.

Verjemite mi, da bodo gospodje na Jungfrau prišli sami na to da to, kar so opazovali in tu opisali, ni bil Mars. — Dvomim pa, da bi kdaj verjeli, da so opisali kraj, ki leži sredi Evrope, tam doli na lepem Dolenjskem.

Pleba.

Domišljija in uresničenje.

(Po George R. Kirkpatricku.)

Še skoraj vsak veliki uspeh, kolikor jih je doseglo človeštvo v teku svojega razvoja iz divjaštva in barbarstva do današnje civilizacije, je bil započet v domišljiji.

Domišljija je bila upravičeno imenovana kot "solnce človeških možgan".

Solnce razsveti pot.

Če bi se delavski razred samo mogel predstavljati stopnjo, do katere smo dospeli v svetovnem razvoju, če bi mogel zapopasti, kako polno, udobno in prosto bi bilo njega življenje s pomočjo šest ali peturnega delavnika, ako bi si mogel predstavljati, da delavci in samo delavci bi morali imeti najboljše od vsega; če bi delavci mogli zapopasti urnost, s katero bi mogli doseči svobodo s pomočjo tiska — bi sledili najbolj presenetljivi dogodki v zgodovini zaporedoma, ki bi prinesli najkorenitejšo preobrazitev človeške družbe in vodili do jasnega jutra za človeštvo, katero je v domišljiji razveseljevala srca najizrazitejših poetov, znanstvenikov in dalekovidnih revolucijonarjev.

Možnosti modernega tiska so skoraj prevelike za človeško domišljijo. Urnost, s katero se je izpopolnil tiskarski stroj v pretečenih zadnjih letih je navdahnjenje za velike čine za človeško svobodo.

Zapomnimo si datume: Leta 1450 je prišel v rabo prvi tiskarski stroj s premičnimi črkami. Uvedel ga je iznajditelj John Gutenberg. Leta 1620 (po 170 letih) je bil izvršen prvi izboljšek na Gutenbergovem tiskarskem stroju. Do leta 1798 (178 let pozneje!) je bilo izvršenih malo daljnih izboljšav na tiskarskem stroju. Ampak leta 1924 najdemo tiskarski stroj za tisočkrat bolj sposoben kakor je bil leta 1776.

V dnevih ameriške revolucije sta dva moža z malo časopisno prešo tedanjega časa mogla natiskati dve strani 9x11 palcev časopisa po 200 iztisov na uro. Danes devet mož natiska, pregne in prešteje velik osemstranski časopis v 250,000 izvodih na uro ali 2,500,000 v desetih urah. Devet mož lahko natiska na dveh straneh trak papirja časopisne širine z brzino 150 milj na uro, kar je trikrat hitrejše kakor najhitrejši regularni vlaki iz New Yorka v Philadelphijo. Osemintrideset mož lahko natiska knjižico 100 strani za vsakega moža, ženo in otroka v Združenih državah, ki zna brati, v manj kakor treh tednih.

Kaj torej čitatelj nameravaš storiti, da bi bilo izvršeno kaj koristnega s to čudovito mašinerijo v sedanji kampanji? Z letaki "Short Message", ki jih socialisti in progresivci izdajajo v tej kampanji, moreš svojih 125 tovarišev iz tovarne ali svoje sosede založiti vsaki dan skozi šestnajst dni v kampanji za en dolar! Z dvema dolarjema vrednosti moreš seznaniti tisoč svojih sosedov s Hillquitovo povestjo o britski delavski stranki na privlačen in uspešen način, kakor je storilo delavstvo največjega imperija na svetu. Z dvema dolarjema vrednosti dobiš tiskovine z Bellamijevim spisom "Parable of Water Tank", ki bodo zadostovale, da bo tisoč volilcev pričelo globokejše misliti o moderni industriji. Isto moreš storiti za tisoč mezdnih delavcev in farmarjev po istih stroških z nabavo iztisov "Monopol and the Farmer" ali s tisoč izvodi Kirkpatrickovega spisa "Out of Work", ki stanejo pet dolarjev.

Mislimo, hitro mislimo in delajmo. Pomagajmo, da sanje trpinov te dežele postanejo ogromne nove sanje, ki bodo vodile do najvišjega čina — svobode delavcev. Naj narod prične zapopadati!

Kampanja se je razvila. Dnevi in ure so dragocene. Še v domišljiji lahko nekaj storiš, torej ne odlašaj. Prebuditev tisoč mož in žena v pičlem mesecu, ki še preostaja bi bilo nekaj velikega zate in ti lahko to storiš. Samo pomisli. Pomagaj tisoč možem in ženam sanjati velike sanje o ameriški delavski stranki. "Sanje, katere sanjajo narodi, se uresničijo."

IZ PRIMORJA.

Glas iz ruskega ujetništva po devetih letih. — Marija Renčič iz Žminja v Istri je dobila te dni pismo svojega brata, ki je l. 1914 prišel v rusko ujetništvo in se ni javil že 9 let, vsled česar so ga imeli vsi za mrtvega. Renčič poroča, da živi v nekem zapuščenem kraju, kamor ne seže noben glas o izvenruski Evropi.

Delavske novice.

(Federated Press.)

...ija proti tujezemskim rudarjem v Avstraliji.

Sydney, N. S. W. — Rudarska ...anizacija v Avstraliji je začela ...jo proti uposlevanju tujezem... rudarjev v avstralskih rud... Domači rudarji opravičujo svojo akcijo s tem, da so ...zemski rudarji velika ovira, ...e razumejo angleškega jezi... in vsled tega je nerodno in ne... delati z njimi.

...lni baroni proti osemurniku.

Vancouver, B. C. — Šumarski ...atje v British Columbiji de... na vse načine, da bi odgodili ...urni delavnik, ki stopi v ...ovo 1. januarja 1925. Približ... 35,000 delavcev v tej kanadski ...vinci bo deležnih osemurnika.

...rezposelnost železničarjev v Kanadi.

Montreal. — Okrog 3000 žele... ...ih mehanikov je zdaj brez ...a v Kanadi.

...tska vlada povišala mezde.

Brisbane, Queensland, Avstra... — Delavska administracija v ...ri Queenslandu je na stališču, ...orajo delavci biti prvi delež... prosperitete v industriji. Ker ...e precej izboljšale razmere v ...arski industriji, je državno ...e povišalo mezde vsem de... v strokah te industrije. ...a je v splošnem povišana za ...dolarja na teden.

...FOLLETTOVIH ŠTEVCEV SE BOJE.

Cleveland, O. — Vedno večji ...h se polastuje stare garde, ...er bolj se bliža četrti novem... Misli, ki govore, da La Fol... dobi večino v Clevelandu, ...ijo starogardnike celo pono... odganjajo spanec od njih o... Voditelji republikanske in de...kratične stranke so v takem ...u, da so izdelali načrte, po ...rih ne bo La Follettovim šte... dovoljen vstop na volišče, ko ...bodo šteli glasovi. Gospodarji ...ih strank upajo na ta način ...ši, da se bo precej glasov, ki ...bili oddani za La Folletta, šte... so bili oddani za kandidate ...ih strank. Politični "bosi" ...rijo, da združene delavske in ...arske organizacije, ki pod... La Folletta, niso stranka ...aradi tega nimajo pravice ime... ...uje števce.

...a poteza političnih "bosov" ...ih strank pokazuje, kako po... so v politiki in kako radi se ...rijo na ljudsko voljo.

...aka taka reakcijonarna po... političnih pastirjev starih ...nk ima prav nasproten učinek.

...IŠO NE TREŠČI DVAKRAT!

Columbiana, Ala. — Ta prego... se je izkazal, da ni drugega ...navadna pravljica, kakor se je izkazalo veliko drugih pre...rov, v katere so verjeli stari ...je in jih pripovedovali mlaj... v poduk ali v svarilo.

Kdor še verjame, da je prego... resničen, naj kar vpraša pro...ja J. B. Kinga, šolskega vod...a tukajšnjih mestnih javnih ...l.

Pred enim letom je strela uda... v Kingov dom in ga močno ...odovala.

"Vi ste zdaj varni pred strelo, ...strela ne udari dvakrat v ...isto hišo," so mu pripove...li njegovi sosedje in ga tako ...ili.

...ali vsi sosedje so zdaj prepri... da taki pregovori niso za...ivi.

...o so pred nekaj dnevi sedeli ...mizi profesor King, njegova ...ga in sestra njegove žene, je ...o neurje. Udarila je strela. ...govi člani so bili raztrgani v ...ke, njegova žena in svaki... je precej opaljeni od strele. ...rgana je bila tudi streha, ...nik se je pa prekucnil z nje.

...LEZNIČARJI V ALASKI NO...O ZAOSTATI ZA DRUGIMI DELAVCI.

Washington, D. C. — Organi...i železničarji so poslali svoj ...stoveljni dar za izvolitev La ...etta.

...mo je podpisalo 182 železni...: strojevodij, kurjačev, ...odnikov in drugih železni... delavcev.

...ovesku je bilo dodano pismo, ...e deloma glasi: "Zopet nekaj, ...e pomaga Bobu v Belo hišo. ...mo zanj." Vsak železničar, ...e je podpisal, je priložil en ...

ZDRAVLJENJE Z UMETNIMI SOLNČNIMI ŽARKI.

Boston, Mass. — S preizkušnjami so dognali, da aparat, ki daje vijoličaste žarke od sebe, pri katerem služi za lečo umetno sestavljen kremen, oddaja povečane umetne solnčne žarke od sebe, ki služijo za zdravljenje jetike, kožnih bolezni in rahitičnosti. Mestni svet je sklenil, da se za zdravljenje teh bolezni napravi posebna postaja in opremi z omenjenim aparatom. V ta namen je občinski svet dovolil deset tisoč dolarjev.

M. Douglas Flattery, predsednik bostonskega konservacijskega biroja, izjavlja, da aparat s steklom iz umetno sestavljenega kremena, odda toliko "solnčne svitlobe" v eni minuti, da povzroči tako velike solnčne opekline, kakor če se človek nahaja ves dan na obrežju.

AVTOMOBILIST KAZNOVAN STANOVANJSKI VOŽNJE.

Evanston, Ill. — Sodnik Max Wotkower je kaznoval Arthur B. Collinsa s pet dolarji denarne globe, ker je vozil prepočasi. Tožitelj je bil motornik ulične železnice. Obtožil je Collinsa, da je vozil le s hitrico 20 milj v uri, on je pa hotel voziti hitreje s svojim električnim vozom. Collins se je zagovarjal, da je vozil s hitrico, kot jo določa zakon za avtomobile. Nič ni izdalo, sodnik ga je vseeno obsodil na denarno globo.

Zdaj motoristi ne vedo, s kakšno hitrico naj vozijo. Ako vozijo hitreje, kot določa zakon, so kaznovani. In kaznovani so zopet, ako se ravnajo po postavi.

Generali iz svetovne vojne — pacifisti.

Berlin, 8. okt. — Na mednarodnem pacifističnem kongresu, ki se vrši v Berlinu, je bila včeraj senzacija, ko je stopil na govorniški oder francoski general Verraux in priporočal popolno razoroženje narodov. General Verraux je v svetovni vojni poveljeval šestemu armadnemu zboru francoske armade in na prsih nosi dve najvišji vojaški odlikovanji.

"Evropa se mora ali oborožiti do zob ali pa razorožiti do nog, druge poti ni," je rekel. Povdaril je, da duševno razoroženje je še bolj potrebno kot fizično; narodnostne mržnje in želja po maščevanju mora izginiti iz ljudi, če hočemo res imeti mir. Končno je general dejal: "Ako pride druga vojna, tedaj sem jaz za generalni štrajk, kateremu se morajo pridružiti tudi vsi vojaki in generali".

Druga senzacija je bila, ko sta sledila dva nemška generala, Schoenaich in Daimling, ki podprla idejo francoskega generala o generalnem štrajku v armadi.

Delavska stranka v Angliji odrekla vstop komunistom.

London, 8. okt. — Letna konferenca delavske stranke na Angleškem je bila včeraj otvorjena. Eno prvih vprašanj na dnevnem redu je bila prošnja komunistične stranke za vstop v Labor party. Prošnja je bila odklonjena z veliko večino glasov. Nato so bile sprejete resolucije, ki določajo, da niti posamezni člani komunistične stranke ne morejo stopiti v delavsko stranko, niti ne sme delavska stranka indorsirati komunista kot kandidata za katerikoli javno službo. Debata je pokazala, da angleški laboritje ne marajo diktatov iz Moskve. MacDonald je v debati dejal, da komunizem nima nič skupnega s socializmom, da je produkt carizma in vojne prevare.

Najnovejše odkritje: olje iz rastlin.

Pariz. — Profesor Mailhe je te dni demonstriral v Parizu svoj proces izdelovanja umetnega petroleja iz rastlin. Eksperiment je bil tako uspešen, da se ministrstvo za javna dela in kolonije resno bavi z izumiteljevim načrtom "petrolejske plantaže" v zapadni Afriki. Načrt se glasi, da vlada zasadi pol milijona akrov zemlje z vlaknenimi rastlinami, kot so palme itd. Te rastline bodo dale Franciji na podlagi novega procesa približno 90,000,000 galon petroleja na leto. — Profesor Mailhe je dobil petrolej iz sirka in drugih rastlin, ki so bogate na vlaknu. Iz teh rastlin je najprej izločil "etrovno sol", katera je obratno dala prokarbon in iz te tvarine je dobil petrolej. Mailhe je dobil tudi gazolin na ta način.

SIN ZAGRIZENEGA PROHIBICIJONISTA PIJANEC.

Žena ga toži za zakonsko ločitev zaradi pijančevanja.

Chicago, Ill. — Sin je podedoval očetove grehe, ne pa njegovih čednosti. Nekaj takega razkriva tožba za zakonsko ločitev, ki je bila vložena proti sinu rev. O. J. Kvala, kongresnika iz Minnesote. Stari Kvale je prohibicijonist, žena sina pa toži sina za zakonsko ločitev zaradi pijančevanja. Obtožnica žene Alfred J. Kvala, ki trobi na saksofon v Cocoanut Grovu, pravi, da je bil njen soprog skoraj vedno pijan, odkar sta se poročila.

KOTEL EKSPLODIRAL NA NA STANOVANJSKI LADJI.

Deček ubit, mati hudo oparjena.

Peoria, Ill. — Na stanovanjski ladji je eksplodiral kotel za kuhanje žganja. 10-letni James Rose je bil na mestu ubit. Njegova mati Zella Rose je zadobila tako hude opekline, da zdravniki dvomijo, da okreva.

Družina je živela na stanovanjski ladji, na kakeršni živi na tisoče ameriških družin.

DAWES JE UBRAL NOVO STRUNO.

Mason City, Ia. — Dawes je izbral nov "šlager" proti La Follettu. Dozdaj ga je zmerjal z "rdečkarjem" in je pričakoval velike uspehe. Ti uspehi so izostali in pričel je La Folletta zmerjati z "nazadnjakom". K tej psovki je dodal svojo razlago, kdo je nazadnjak. Farmarji zdaj še bolj godrnjajo in pravijo, da je Dawes šel za nekaj časa v šolo k Fosterju, da je iztaknil nov politični "šlager", o katerem upa, da mu prinese zmago.

Španci spet tepeni v Maroku.

Madrid, 8. okt. — Uradno se poroča, da so španske čete v Maroku izpraznile postojanki Adru in Sunna pod pritiskom prodirajočih vstašev.

NAVODILA IN NASVETI.

Pahljače iz svile in tenčice čistimo v bencinu, drugega sredstva ni. Bencin pa je — kakor znano — zelo nevaren radi ognja, zato storimo to pri dnevni svetlobi.

Cvetlice v vazah ohranimo dolgo sveže, če jih postavimo v vodo kamor smo pridejali nekoliko sladkorja in soli v enakih delih. Tudi ne pozabimo vsako jutro z ostrim nožem odrezati nekoliko od stebel. Če s cvetlicami tako ravnamo, se ohranijo dolgo časa sveže in lepe.

Posušeno sadje postane rado spomladi, ko nastopi vlažno in toplo vreme, plesnivo. Pa tudi posušena zelenjava in posušene gobe. Gospodinja napravi najbolje, če ta posušena živila strese na pleh za praženje in posuši v roru. Napraviti se pa mora to ob pravem času, predno postanejo živila popolnoma plesniva. Platnene žakeljčke je bilo sadje i. t. d. mora gospodinja oprati in dobro izkuhati in posušiti, potem šele naj dene na novo posušena živila notri.

Zakaj spimo slabo na levi strani? — Znano je, da spimo nemirno in nas preganjajo hude sanje, ako ležimo in zaspimo na levici. Po spancu se potem tudi često pojavijo bolečine v hrbtu. Vse to izvira iz lege srca, se nagne srce nekoliko na levo. Pri tem pa pritiska na želodčno prepono; nadalje se preveč raztegujejo velike žile, ki vodijo od srca, in se razdražijo živci, ki peljejo k srcu.

Razen tega pa je večina ljudi desničarjev in se pri njih vsled tega bolj razvije leva plat možgan. Da pa se možgani odpočijejo, je treba, da se pojavi v njih malo pomanjkanje krvi. Kri pa odteka od možgan tem lažje k srcu, čim manj je srce obteženo. Če pa ležimo na levi strani, ovira pritisk na srce dotok krvi iz glave.

Temu se pridružuje še druga ovira. Če leži glava na levi, se stisnejo žile v glavi, ki vodijo k srcu. Kri se torej ustavlja. Vsled tega pa se ustavlja tudi v levi polovici možgan, ki je ravno najbolj potrebna odtoka. Odtod izvirajo hude sanje in pa onemoglost pri vzbujenju.

Mrzle juhe, pripravljene iz piva, vina, sadja ali mleka, so v vročem poletju zelo osvežujoča jed, ki pogasi žejo mnogo bolje, nego vsaka pijača. — Enako osvežujoče in še hitreje pripravljene so rdeče jagode in borovnice, ki jih operemo, potresemo s sukrom in polijemo z mlekom. Na Danskem dajejo to sadje po leti kot desert v globokih krožnikih, poleg pa vrček smetane. Tudi pri nas so priljubljene rdeče jagode s spenjeno smetano. — Da pa dosežejo mrzle juhe svoj smoter t. j., da v resnici ohladijo, morajo priti na mizo res mrzle, ne pa mlačne. Zato je najbolje, če jih denemo na led, če pa tega ni, pa v hladno vodo, ki jo večkrat menjavamo. Nikdar pa ne devajmo v juho led, če ni umeten, iz destilirane vode!

Surovo maslo ohranimo sveže in okusno, ako ga ne izpostavljamo dalj časa niti dnevni niti umetni svetlobi. Surovo maslo je treba hraniti vedno le v temnem prostoru, n. pr. v omari, ki pa mora biti zračna in ne sme imeti kakšnih drugih jedi, in sicer naj bo maslo pokrito. Pa tudi na mizi in sicer če ga rabimo, naj bo surovo maslo vedno pokrito. Če ga pustimo prosto stati, dobi kmalu oduren, zoprn okus. Ker sreblje surovo maslo rado druge okuse vase, je dobro, če ga imamo spravljenega v porcelanastih ali steklenih puščicah s pokrovom; najbolje se drži pod pokrovom rdeče ali rumene barve, pri drugih barvah postane hitreje žaltavo. Tudi pred petrolejsko, plinovo in električno svetlobo varujmo surovo maslo.

Lase si ljudje mažejo navadno z različnimi dišečimi olji ali pomadami; ako so te maščobe rastlinske, vplivajo vedno zelo slabo, ker se razkrajajo, postanejo žitave in dajejo raznim glivicam in bacilom najbolje polje, da se razvijajo in uničujejo lase. Najboljše mazilo je vazelin, ta se nikoli ne kvari.

Madeže od rje odpravimo z nikelnastih predmetov, če jih najprej pustimo več dni stati namazane z mastjo ali oljem, potem pa navlažimo kos blaga v amonijaku (salmijakovcu) in predmete dobro odrgnemo, oplaknemo in posušimo.

Toplina pijač naj se giblje med 10° do 30° Celsija. Voda, ki ima 10° Celsija, je dovolj hladna, da nas v vročini osveži; čaj, ki ima 30° Celsija, je vroč dovolj, da nas ogreje.

RAZNA NAZNANILA.

Canonsburg, Pa. — Pozivljam sodruge in sodruginje socialističnega kluba štev. 118 v Canonsburgu, Pa., in odsek pevskega društva "Ilirija", da se prihodnje klubove seje polnoštevilno udeleže dne 12. oktobra 1924 ob eni popoldne v navadnih prostorih. Rešiti imamo več važnih stvari, posebno pa zaradi skupne vinske trgatve, veselice, katera se vrši dne 25. oktobra 1924 v dvorani društva Postojnska jama, št. 138. Vabi odbor.

Z bratskim pozdravom! — **Jacob Pavčič.**

Chisholm, Minn. — Naznanjam, da priredе članice društva "Lilija v vrtu" vinsko trgatev dne 12. oktobra ob pol osmih zvečer v Anton Mahnetovi dvorani. Vstopnina bo za moške 75c, za ženske pa 25c. Vabimo rojake in rojakinje iz Chisholma in bližnjih naselbin, da se omenjene prireditve polnoštevilno udeležite. Vinska trgatev nudi dovolj zabave za vse. Za postrežbo bo vsestransko najboljše preskrbljeno. Da bo zabava prav domača, kakor je navada pri enakih prireditvah, vam zagotavljajo viničarke. — **I. Kodre.**

Collinwood, Ohio. — Društvo "Mir", št. 142 S. N. P. J. naznanja članom in članicam, da se bolj redno udeležujejo društvenih sej. Prihodnja seja se vrši dne 12. oktobra ob devetih dopoldne v navadnih prostorih. Zatorej ste naprošeni, da ste gotovo navzoči. Slišali boste trimesečno poročilo in razdeljen bo med vsakega po en iztis sprememb v pravilih S. N. P. J.

Članstvo opozarjam, da ni treba čakati na 24. v mesecu ali 25. s plačilom asesmenta. Sami veste, da od 520 članov se ne more pobrati asesment en večer. Vsi pa čakate do zadnjega. Asesment pobiram na seji drugo nedeljo v mesecu in 22. v mesecu od sedmih zvečer naprej v Slovenskem domu. Imate jako lepo priliko, da plačate do 24. v mesecu. Strogo bom postopal proti takim, ki pridejo po 25. v mesecu in mislijo, da je ravnotako dobro, samo da plačajo. Jaz moram poslovati kot tajnik po pravilih Slovenske narodne podporne jednote in članstvo naj pa gleda, da upošteva pravila. Od sedaj naprej naj vsak dobro pazi, da ima plačan asesment do 25. v mesecu, drugače je suspendiran. Tajnik ne bo zalagal za asesment. Če kateri član ne more plačati asesmenta, naj pride na društveno sejo in se opraviči, da založi zanj društvo, ne pa tajnik.

Člane tudi pozivam, če se kdo preseli, da me obvesti in naznani spremembo naslova takoj. Prepričan sem, da se člani malo brigajo za to, da dajo pravilne naslove. Potem se pa pritožujejo, da ne dobivajo lista itd. Upam, da boste upoštevali moje sugestije, da ste točni in mi olajšate moj posel. Toliko v prijazno naznanilo in vas najiskrenejše pozdravljam. — **Anton Bokal,** tajnik.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907. v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blaz Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, 2405 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill., John Teršelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorišek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon, Run, Pa. John Grošelj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Mare, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alič, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Jožko Ovca, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljaje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljaje Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljaje na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Gornja naznanila je uredništvo prejelo prekasno za obligatno izdajo. Ponovno svetujemo tajnikom društev in dopisovalcem, ki želijo svoje dopise in naznanila v sredini številki, da ne odlašajo do zadnjega dne, ker tako se dostikrat zgodi, da uredništvo prejme pošto šele ko je list že zaključen.

NEKAJ FAKTOV O KALIFORNIJSKI RAZSODBI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

stava pravilno, ko sama zase določa liberalno razlogo, ne uničuje le volje legislature, ampak tudi voljo ljudstva."

Sewell: "Neprimerno obstruiranje proti neodvisnim volilcem je v protislovju s principi republikanske vlade."

Lawler: "Določbe za razlago primarnega zakona nalagajo sodišču nalogo, da tako tolmači zakon, da ena skupina državljanov ne odreka pravice, ki jih uživa druga.

14. Senator Johnson je izjavil, da se razsodba sodišča ne da opravičiti po postavi, kajti nasprotna je javni taktiki in vsebuje najbolj zle posledice. To je taka razsodba, da spodkopava javno zaupnost v sodišča.

In kakšen je bil učinek te razsodbe dozdaj?

1. Lafollettovi volilni možje morajo kandidirati kot socialisti. To pomeni, da bo še bolj udarjala rdeča kri v glavo Dawesu, Daughertyju, detektivu Burnsu in Coolidgu.

2. Kalifornijci se zdaj še bolj krepko bojujejo in pripravljajo se za odpoklic sodnikov.

3. To je krasna ilustracija, da so sodišča človeška in da lahko zavijajo ustavo in postave, da odgovarjajo potrebam in politiki velikega biznisa.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjam sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je nezgoda ugrabila v strašni eksploziji tudi mojega ljubega soproga in očeta družine,

JOSEPH BORŠTNARJA.

Bil je v najlepši moški dobi, star 32 let, priljubljen in dober oče po kratki dobi zakonskega življenja. Doma je bil od Št. Vida na Dolenjskem. V Ameriki zapušča sestro v Minnesoti in v Subletu brata ter mater. Bival je v Ameriki približno 16 let.

Spadal je k dvema jednotama, namreč tu v Subletu k društvu "Bratje Slovenci", štev. 267 S. N. P. J. in k S. S. P. Z. Pogreb se je vršil dne 21. septembra dopoldne in popoldne civilno.

Zahvaljujem se članstvu za veliko udeležbo pri pogrebu v Kemererju, Wyo., in hvala vsem za darovane vence od zveze tukajšnjih štirih društev. Hvala vsem za spremstvo pri pogrebu.

Žalujoči ostali: Mary Borštnar, soproga, Toni Borštnar, brat in Francisca njegova žena, tu v Subletu. Toni, Mary, Josie Funtek, otroci prvega moža, Joseph Borštnar, sin. Sublet, Wyo.

ISKRENO SOŽALJE

svojemu bratu Valentinu in njegovim trem nedoraslim otrokom: Viktoriji, Tinkotu in Franku v Montani radi izgube ljubljene žene, oz. mamice

FRANCES KOBAL, roj. MLAKAR

izreka brat in stric

Chicago, Ill., 8. oktobra 1924. **Andrej Kobal.**

Iz prazgodovine zemlje.

Prirodoslovni pogovori.

Spisal dr. Pavel Grošelj.

(Dalje.)

In ko se je sedaj Scheuzerju celo posrečilo zasačiti dotlej "neznanega zlikovca", sopovzročitelja one nesrečne katastrofe, je moral izginiti vsak dvom o naravi in postanku živalskih okamenin.

Toda za ubogega zločinca iz potopnih dni je prišlo kmalu odrešenje. In bodi tega rešilnega dela deležen tudi ti!

Pojdi z menoj na kraj, kjer so pred leti porušili staro hišo in razgrebi nekoliko prah in kamenje na razvalini! Glej! tu sva našla v podrtiji novec, krajcar je, jako podoben našemu dvovinarniku; letnica na njem nam priča, da je bil kovan pred dobrimi dvajsetimi leti. —

Zastavi lopato in grebi dalje!

Izplačal se je trud. Pod podrto hišo sva trčila na staro ozidje. Majhna utrdba je stala tu nekoč, in tam med temeljem leži umazan, starodaven novec izza časa Otona III.

Razrušiva to zidovje in kopljiva dalje!

Ob rimskem grobišču se ustavi lopata. Dvigniva kameniti pokrov! Preperelo ogrodje leži pred nama, par fibul in vaz in tam v kotu par čudnih srebrnih noveev, rimskih kvinarjev.

Cela zgodovinska slika se je odprla pred nama, ko sva nekoliko potrkala na grudi naše zemlje.

Tu je torej nekoč samevalo rimsko grobišče, dokler ga ni slednjič prerasla trava, tu je strmela v svet srednjeveška trdnjavica, dokler ni tudi nje zmlel zob časa in je do temelja razdrobil v griček grušča; in na tem grušču si je meščan naše dobe sezidal svojo hišico — in tudi od nje je ostala le prašna razvalina.

Čim globlje sva prodirala v skorjo naše zemlje, v tem bolj oddaljene čase nama je zrlo oko — in slučajno zaostali novci so nama bili vodniki in so govorili o davno preteklih dneh.

Kar se nama je prigodilo danes, isti doživljaj je osupnil geologe Scheuchzerjeve dobe, ko so kopali po razvalinah naše zemlje, to je v kamenitih plasteh njene skorje.

In našli so novcev, novcev preobilo in dobro ohranjenih: okamenine naše zemlje!

Prav pri vrhu so našli ostanke bitij, do pičice podobnih današnjim živalim in rastlinam, v čim globlje sklade zemeljne skorje pa so prodirali s kladivom in dletom, tem bolj tuja in starodavna favna in flora se jim je odkrivala, in slednjič so dospeli do prastarih plasti, v katerih so ležala pokopana pradavna bitja, ki od njih ne nahajamo ni enega živega sorodnika več vseširom prostrane zemeljne oble.

In to čudo se je odkrivalo geologom vseh dežel in zemlja.

V okameninah torej niso ohranjeni ostanki živalstva in rastlinstva ene same zemeljne dobe, ki naj je skupno končalo v vesoljnem potopu. Ti tako različni in današnjim živim bitjem tem bolj tuji zemeljni novci, v čim globočjih plasteh leže zakopani, nam pričajo o raznih vekih v zgodovini naše zemlje.

In kdor bi trdil, da so vsa ta bitja živela istočasno in istočasno poginila v vesoljnem potopu, bi se ne osmešil nič manj nego vsak, ki bi zagotavljal, da so živeli istočasno in istočasno legli k večnemu pokoju: oni naš meščan tamkaj v hišici nad rimskim grobiščem in srednjeveški vojak v svoji trdnjavi in rimski patricij.

Tako so izpregovorile okamenine in vesoljni potop je izginil iz geologije skoro brez sledu.

Francoski učenjak Cuvier pa je Scheuchzerjevemu zločincu nanovo pretipal kosti in spoznal je v njem zanimivega prastarodavnega močerada, ki ga je v spomin na najditelja krstil z imenom "Andrias Scheuchzeri".

Harlemski muzej hrani ta kurijozni petrefakt v pouk in zabavo potomcem.

III.

Kako se lupi zemlja; na ognjeniških sledovih; revolucije zemlje; tihi utripi.

V zvezdah sva iskala zgodovino naše zemlje. Njena lastna solnčnožarka luč nama je sijala jasno in določno v preteklost. Visoko iz zvezdnih perspektiv sva zrla na njeno mladost, dokler nisva v temi izgubila svetle niti razvoja.

Tedaj pa sva kot nekoč Kolumb pristala iz vesoljstva na tem novem otoku v brezbrežnem morju svetovnega etra.

In zgodilo se je nama kot raziskovalcu, ki je v novem Kolumbovem svetu z lopato prekopal mehikanska tla in v njih našel zakopano in ohranjeno kulturo davne, dotlej nepoznane dobe Aztekov. Važne zgodovinske dokumente sva našla v zemeljskih skladih: okamenine.

Kot velikansko rožno popje ali ogromno čebulo so si tedaj predstavljali geologi našo zemljo. Iz lupinastih kamenitih plasti so si mislili sestavljeno njeno skorjo, v središču lupinaste kožice pa valovi razbeljenotekoča lava, zemeljsko jedro.

V vsaki taki lupinici ležita pokopani posebna favna in flora, ki nam torej pričata o posebnem veku v razvoju zemlje. Kolikor raznih lupinic bi torej lahko odlupili raz zemeljski obok, v koliko različnih vekov moramo razdeliti prazgodovino naše zemlje.

In v vsakem veku je kipelo po zemlji drugačno življenje.

Končno pa bi na dnu prispeli do lepo se svetlikajočega kristalastega olupka, v katerem ne nahajamo nikake življenske listine več. — Stopili smo v pravek naše zemlje, ko še ni klilo po njenem površju življenje, in ta zadnja, lepo kristalasta lupinica je ona prvotna kožica, v katero se je odela razbeljena zemeljska obla, ko se ji je ohladila površina tekom dolgih eonov.

Tako so olupili geologi zemljo v zgodovinske olupke; pri vsakem posameznem pa so obstali in se osupli vprašali: "Kaj neki se je godilo na zemlji med dvema takima olupkoma? Kje pač leži vzrok temu nenadnemu presledku, tej ostri diarezi v zgodovini zemlje?"

V istem času pa je šel mladi genijalni geolog Buch daleč po svetu. V solnčnopestri Italiji je gazil po mrtvosivem pepelu Vezuva, po brezupnih enoličnih obronkih strjene lave mu je begalo oko. Preko brezlične osrednje francoske planote je nameril korak, trkal s kladivom ob zemeljsko skorjo ter jo povpraševal po važnih problemih. Vsekrižem je obhodil njene ugasle ognjenike — in slednjič se je iz teh mrtvaških pokrajin, ki so mu govorile o hudih kritičnih časih naše zemlje, rešil v poezijo in barvne kontraste divnih Kanarskih otokov. Toda tudi tukaj ga ni mikala pokrajina, fantastna v svojih konturah, v žrelih ognjenikov si je zapiral razgled na lepo prirodo.

Tam daleč v Ameriki pa je tedaj Humboldt prvikrat občutil grozo in trepet potresa v Kumani in na orjaški ognjenik, pokrit z večnim ledom in snegom, na Chimborazo je krenil svojo pot. Skozi celo Ameriko ga je gnalo hrepenenje in vsepovsod mu je iskalo oko sledov o vulkanskih izbruhih.

Na jeziku vseh znanstvenikov pa je tedaj ležala grozna beseda, in Cuvier jo je slednjič smelo izustil: katastrofa!

(Dalje prihodnjič.)

Prihod žen in zaročenk ameriških državljanov.

Ker je novi priseljniški zakon spremenil mnogo stvari glede priseljevanja, mnogi tujerodci, ki so ameriški državljani, večkrat povprašujejo, kaj naj storijo, da pride njihova žena oziroma zaročenka v Združene države.

Kar tu navajamo, velja seveda le za ženo in zaročenke ameriških državljanov. Novi priseljniški zakon ne priznava nikakih prednosti ženi, otrokom oziroma drugim sorodnikom inozemcev, pa naj tudi imajo ti prvi papir. Le ameriški državljani prihajajo v poštev.

Inozemske žene ameriških državljanov.

Žena ameriškega državljana, ki je postal naturaliziran po 22. septembru 1922 oziroma, ki se je poročil po tem dnevu, ni ameriška državljanka, marveč inozemka. Ona pa — ravno tako kakor otroci pod 18. letom — sme priti v Združene države brez ozira na kvoto, ako je njen soprog ameriški državljan in nastanjen v Združenih državah. Vse kar je treba, je, da njen mož vloži prošnjo, da se njegovi ženi (oziroma otrokom) izda priseljeniška viza izven kvote. Za to prošnjo je predpisan poseben formular (Form 633), ki ga je dobiti le od priseljniške oblasti. Prošnjo treba poslati generalnemu priseljniškemu komisarju v Washingtonu (General Commissioner of Immigration, Washington, D. C.). Na to bodo iz Washingtona pooblastili ameriškega konzula v oni deželi, kjer se žena nahaja, da ji izda izvenkvotno priseljniško vizo.

Ako pa dotični ameriški državljan ni za časa vložitve prošnje nastanjen v Združenih državah, njegova žena ni izključena iz kvote. Za prošnjo služi isti formular. Treba pripomniti, da, ako kdo odide le začasno v stari kraj, se smatra, da je še vedno nastanjen v Združenih državah. Ako torej kdo odide v stari kraj po ženo in od tam prosi za njeno priseljniško vizo, se bo njegovi ženi tudi priznala pravica, da pride v Združene države brez omejitve kvote.

Ako je žena sama državljanka Združenih držav, se je priseljniški zakon seveda nič ne tiče.

Nastanjenost.

Kakor smo že navedli, žena nastanjenega državljana sme priti brez ozira na kvoto, žena nenastanjenega državljana pa vživa le prednost v okvirju kvote. Kot nastanjenost, redno bivališče ali residenco smatra priseljniška oblast "oni kraj, kjer kdo ima svoje resnično in stalno bivališče in glavni posel in kamor, ako je odsoten, namerava povrniti se." Ako pa bi državljan ostal v inozemstvu čez leto dni, bi se domnevalo, da ni več nastanjen v Združenih državah, razun ako on doprinese zadostne protidokaze, da ovrže to domnevo.

Inozemske zaročenke.

Priseljniški zakon ne vsebuje nikakih olajšav glede zaročenk. Ona ni niti izključena iz kvote niti kot taka ne vživa nikake prednosti v okvirju kvote. Da postane deležna ženinih pravic glede priseljevanja, je torej v vsakem slučaju potrebno, da **ameriški državljan odpotuje v inozemstvo in jo tam poroči.** Čim je ona postala njegova zakonita žena, on sme vložiti prošnjo, da se ji izda izvenkvotna priseljniška viza. To prošnjo sme vložiti takoj iz inozemstva ali pa naj se sam povrati v Združene države in od tukaj vloži prošnjo.

Ker treba prošnjo poslati v Washington in ker treba radi tega čakati precej časa do rešitve, nastalo je vprašanje, da li bi bilo dovoljeno, da zaročenec vloži prošnjo za pripustitev svoje bodoče žene, še predno odpotuje iz Združenih držav v svrho poroke. V takem slučaju bi se vsa stvar mnogo olajšala toliko glede vložitve prošnje, kolikor glede prištednje na času. Za časa poroke ali malo časa kasneje bi bil ameriški konzul že lahko obveščen o rešitvi prošnje in novoporočenca bi mogla takoj odpotovati v Združene države.

Foreign Language Information Service se je glede tega vprašanja obrnil na priseljniški urad in ta poroča, da je uredil, da smejo ameriški državljani poslati prošnjo priseljniški oblasti v Washingtonu, predno odpotujejo v inozemstvo v svrho poroke. V prošnji (Form 633) naj dotičnik navede, da je njegov namen poročiti se; kakor pri vseh prošnjah, naj dve priči — ameriška državljana, ki ga poznata že nekoliko let — potrdita njegovo ameriško državljanstvo in druge njegove navedbe. Ko se on potem skupaj s svojo nevesto zglasi pred ameriškim konzulom, naj pokaže zadostno dokazilo, da se je poroka izvršila (poročni list), in konzul bo po svojem uvidevanju izdal ženi potrebno izvenkvotno vizo.

Ako pa se prošnja za vizo vloži iz inozemstva, treba jo podpisati in zaprisečiti v prisotnosti ameriškega konzularnega uradnika. V inozemstvu pa utegne biti težko dobiti dva ameriška državljana, ki bi se podpisala kot priči. Povrh tega bi morali ti priči osebno poznati prosilca vsaj leto dni. Zato je priporočljivo, da dotičnik izpolni formular 633 in dobi podpis dveh prič še pred svojim odhodom v inozemstvo. Ostali del svoje prošnje more izpolniti, ko se prijavi na ameriškem konzulatu, da vloži prošnjo za izvenkvotno vizo za ženo. Ako noče čakati nekoliko mesecev v inozemstvu, dokler ne pride rešitev iz Washingtona, je najboljše, da se on povrne sem v Ameriko, čim je vložil prošnjo. Žena pa naj sledi, čim bo ameriški konzul pooblaščen, da ji izda izvenkvotno vizo.

Iz vsega tega je razvidno, da je najboljše vložiti prošnjo pred odhodom v inozemstvo. Drugače pa naj si ameriški državljan pred svojim odhodom vsaj priskrbi formular in podpisa dveh prič.

Poroke po pooblastilu se ne priposnavajo.

Zakon izrecno določa, da se ne bodo sprejemale prošnje, ako se je poroka izvršila potom pooblastila (by proxy). Dostikrat se namreč dogaja, da se poroka vrši v odsotnosti ženina oziroma neveste, pri čemur se eden izmed njiju da zastopati potom pooblaščenca. Take poroke se v nekaterih deželah pripoznavajo kot pravoveljavne in v takem slučaju jih tudi Amerika smatra za pravoveljavne poroke. Ali priseljniški zakon jih ne pripoznava; žena poročena potom pooblastila (by proxy) ali s pomočjo slike (picture marriage), ne uživa nikake predpravice glede priseljevanja.

Poroka z zaročenko v Kubi ali Kanadi.

Dostikrat se utegne zgoditi, da zaročenec bi se rajši podal v bližnje inozemstvo, da se tam sreča s svojo zaročenko, jo tam poroči in si tako prištedi dolgo vožnjo v Evropo. To je mogoče, pod pogojem, da bo Kuba ali Kanada dovolila vstop njegovi zaročenki. Kakor znano velja pravilo, da konzuli smejo izdati vize le onim, ki vsaj leto dni stanujejo v delokrogu dotičnega ameriškega konzulata. Ali v zgornjem slučaju sme konzul prezreti zahtevo enoletnega bivanja. Ako je on prepričan o zakonitosti poroke, o ameriškem državljanstvu moža in, da žena drugače odgovarja priseljniškim predpisom, on sme brez daljnega odloga izdati nji priseljniško vizo kot ženi ameriškega državljana, ako ga je priseljniška oblast v Washingtonu vsled moževe prošnje pooblas[illegible] da izda tako vizo.

Skratka, stvar je mogoče r[illegible] tako, da zaročenec, ki je amer[illegible] državljan, pusti svojo zaroč[illegible] priti v Kubo ali Kanado, jo [illegible] sreča in po poroki prived[illegible] Združene države. Prošnjo za [illegible] naj vloži poprej, tako da b[illegible] časa njenega prihoda v Amer[illegible] rešitev že v rokah dotičnega a[illegible] riškega konzulata v Kanadi [illegible] Kubi. Treba pa porej zagoto[illegible] se, da jo bodo kanadske ali [illegible] banske priseljniške oblasti pri[illegible] stile. Glede Kube ni nikakih [illegible] sebnih težkoč. Kanada sicer n[illegible] nikake kvote, ali je jako izbir[illegible] glede vrste prisejencev; r[illegible] sprejema le one, ki imajo za[illegible] tovljeno službo. Treba dobiti [illegible] od kanadskega zastopnika v [illegible] tanskem konzulatu.

Za vsakega priseljenca treb[illegible] posebne vize.

Vsak inozemec mora imeti [illegible] jo priseljniško vizo razun otro[illegible] ki se je rodil potem, ko je [illegible] viza izdana njegovemu rodite[illegible] Ako žena potuje z otroki, mor[illegible] vsi imeti svojo posebno vizo.

Inozemski soprog ali ženin A[illegible] rikanke.

Amerikanka ostane ameri[illegible] državljanka tudi, če se poroč[illegible] inozemcem. Ako je ona čez 21 [illegible] stara, vživa njen mož prednos[illegible] okvirju kvote, ni pa izvzet [illegible] kvote. Je vseeno, da li je ona [illegible] stanjena v Združenih državah [illegible] ne. Ako so torej Amerikan[illegible] hoče poročiti z inozemcem, ži[illegible] čim izven Združenih držav, m[illegible] odpotovati v inozemstvo in [illegible] tam poročiti, ako naj njen [illegible] prog vživa prednost v okvi[illegible] kvote. Mora vložiti prošnjo [illegible] Washington na formularju 633 [illegible] čakati na rešitev.

Pastorki.

Pastorki ameriškega državl[illegible] na, ki so sinovi inozemske mate[illegible] oziroma očeta, niso vpravičeni [illegible] do izjeme iz kvote ni do predno[illegible] v okvirju kvote.

Posinovljeni.

Adoptirani otroci vživajo g[illegible] de priseljevanja iste predpravi[illegible] kot naravni sinovi le tedaj, a[illegible] se dokaže, da je bila adopcija [illegible] galizirana pred 1. januarjem 192[illegible]

—F. L. I. S.

DA SKUHAŠ DOBRO P[illegible] VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladk[illegible] in vse druge potrebščine. Poskusi[illegible] in se prepričajte, da je doma pri na[illegible] kuhani vedno le najboljši in najc[illegible] nejši.

Grocerijam, sladčičarjem in v pr[illegible] dajalne železnine damo primeren p[illegible] pust pri večjih naročilih. Pišite [illegible] informacije na:

FRANK OGLAR.

6401 Superior Avenue, Cleveland, [illegible]

LOTE FARME HIŠ[illegible]

Ako imate loto v držav[illegible] Ohio vam mi sezidamo hiš[illegible] na njo na lahke odplačilni[illegible] obroke.

Prazne lote ne prinašajo ni[illegible]

Ako imate lote in jih želite [illegible] prodat,

PIŠITE NAM

Mi imamo nekaj lepih hi[illegible] in nekaj farm za prodat.

Za nadaljna pojasnila piši[illegible] te na:

UNION LAND & CON[illegible] STRUCTION CO.,
210 Union Building,
Youngstown, O.

Zastonj nadušljivim in mrzličnim bolnikom.

Brezplačna poskušnja metode katere lahko vsak uporabi brez vsake sitnosti, izgube časa ali dela.

Mi imamo metodo za kontrolirnje [illegible] duke to želimo, da to poskusite na sa[illegible] trošku. Brez razlike ako je vaša bolezen [illegible] starosti ali je nova, če je poznana kot kro[illegible] nična nadušna ali mrzlica, vi pišite po kro[illegible] pisani poskus naše metode. Brez razlike v [illegible] kakšnem okrožju živite, ne kolike vse star[illegible] in ne kakšno delo opravljate. Ako trpi[illegible] vsled nadušne ali mrzlice naša metoda va[illegible] bo hitro pomagala.

Še posebno želimo poslati onim, ki [illegible] smatrajo za neozdravljive, ki so poskusil[illegible] že vseh vrst vdihavanje, kajenje, opiom[illegible] patentirane dime itd., in to brezuspešno. M[illegible] kolemo dokazati vsakemu na naše trošk[illegible] da naša metoda je tako vrejena, da odstra[illegible] vsa težka dihanja, evilenja v vsih in kro[illegible] šanja.

To brezplačno ponudbo je prevzetna, da b[illegible] se ne poslužili. Pišite še danes in sa[illegible] naše metode takoj. Ne pošiljate denarja [illegible] Samo nam pošljite spodnji kupon. Storite [illegible] to še danes—niti ni treba plačevati poštnine.

FREE TRIAL COUPON

FRONTIER ASTHMA CO., Room 41 C, Niagara and Hudson Sts., Buffalo, N. Y. Send free trial of your method to:

.....
.....
.....

Ivo Šorli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

Čisto ubogo možgan mu že sedaj vre; toda lahko bi se še "ozdravil." Jaz pa hočem, da zapusti moje mreže s popolnoma strtimi udi! Vsakega teh neslanih poklonov, vsak bedasti vzdih mi plača!"

"Stana! Saj vas več ne poznam! Imel sem vas celo za blago dekle!"

"Torej za čapko? A to nisem! S slastjo čutim, da znam biti tudi satan! Toda prosim vas, da me ne izdaste!" je pristavila skoraj preteče. "Zakaj potem . . . "

"No, kaj potem?"

Gledala sva se iz oči v oči; njene so plamtele v globokem modrem žaru in bila je nepopisno lepa.

"Potem . . . ne vem . . . "

Nenadoma je sklonila glavo in je stala vsa majhna in poklevna pred menoj.

Tako dve, tri sekunde. Nato se je počasi ozrla vame in tiho rekla:

"Vsekakor prosim, ne skvarite mi tega veselja!"

Način, kako je to rekla — kakor če prosi otrok, naj mu ne jemo nazaj igračo, ali hčerka očeta, naj ji dovoli iti s prijateljico na sprehod, je bil tako dražesten in obenem v takem nasprotju z vsem prejšnjim, da sem se moral na glas zasmejati.

"O, ženska!" sem vzkliknil. "Neprestano nas preseneča! . . . . Toda" sem pristavil resno "kaj pa potem s Hrastom?"

"Hrast mi je simpatičen, celo izredno!"

"Glejte, glejte!" sem vzkliknil še bolj osupel. Priznati moram, da me je tudi čudno pogrelo. Vendar sem ostal miren in dejal: "In to izredno simpatijo kažete s tem, da — — — "

"Da!" je mirno pritrdila. "Kakor hočem onega razgreti, tako moram tega ohladiti! Dokler je še čas! Fanta je namreč škoda! In kakor mi sicer njegova čustva laskajo — tega nečem tajiti — ne smem biti toliko sebična, da bi gojila v njem nade, ki so več nego prazne. Sicer pa se bo kmalu pokazalo, da zasluži mojo ozirnost: ako je mož, se bo odstranil, ko mora že videti, da nima upanja; če bo pa še lazil za menoj, je šleva in ni vreden, da ga štedim!"

"Strašno ste trdi!" sem rekel.

"Drugi bodo pa z menoj, če bodo hoteli!" je mračno odgovorila.

Hoteč iti naglo mimo, sem dejal:

"Doktor Hrast vas menda ne bo več nadlegoval. Povedal sem mu že jaz, da nima upanja, in mu tako svetoval."

"Vi ste vedeli? Čeprav pravite, da mojega ravnanja z obema niste razumeli?" me je začudena pogledala.

"To sem vedel, gospodična! Priznam, da ste me s svojimi odkritji v marsičem zelo presenetili; toda to vsaj sem vedel za gotovo; vi si ne boste poskušali pridobiti ljubezni kogarkoli s tem, da bi nalašč gledali za drugimi. Niti z namenom, da si jo obdržite, vi tega ne boste storili nikoli! Toda, čeprav je tisto, kar delate z Mordejem nekaj drugega — prav ni, ker ni dobro!"

"Ne morem pomagati!" je skomignila in gledala mračno ven v žalostno sivino, ki je stala pred oknom. "Kakšno zabavo mora imeti vsakdo na svetu! In jaz nisem dobra, nečem biti dobra!"

"A rojeni ste za dobroto!"

"Potem bi morala biti tudi za srečo. Brez sreče ni prave dobrote, kakor brez solnca ni prave lepote!"

Molčala sva nekaj časa oba. Nato sem rekel:

"In vendar se mi zdi, da bi vi prenesli tudi nesrečo!"

"To je odvisno od nje. To je, kake vrste je. Moje kraljestvo ni od tega sveta, bi lahko rekla tudi jaz, in mi ta svet niti ne more mnogo dati. Kakor bi mi tudi vzeti ne mogel mnogo! Jaz bi mirno, če treba junaški prenesla ne samo bolezen, ampak tudi siromaštvo. O delu niti ne govorim. Usoda mi je naravnost zabranila tja. Ali ne bi bilo na primer bolje, če bi hodila spodaj v zdravilišču v kak urad in pomagala ustvarjati skupno bodočnost? Toda ne samo, da bi nama nikoli ne dovolila, češ, da se ne spodobi, bi mi oponašali tudi takozvani 'bolj potrebni,' da jim kradem kruh!"

"Morda brezdelje vsaj za mladega človeka res ni nič dobrega; vendar veste sami najbolje, da so vsaj spričo današnjega družabnega reda potrebni tudi bogati ljudje!"

Čutil sem sam, da sem izrekel prazen stavek; čeprav le zato, ker je baš tu umolknila. V resnici me je premerila skoraj zaničljivo.

"Čemu le govorite take besede!" je zmajala z glavo. "Posebno, ko veste, da moje brezdelje ni dolgočasenje. In da je moje življenje vedno polno tudi tako. Hotela sem reči samo to, da iščem in tudi hočem svojo srečo tam — v svojem kraljestvu. In če je ne najdem — — — "

"No, in če je ne najdete?"

"Potem zame življenje nima nikakega smisla več! Prav nikakega! In ga vržem hladnokrvno vstran! Še vzdihnila ne bom za njim! Kakor zavržemo vrečo tisti, ki ve, da je ne bo potreboval nikoli več, a mu ni mar, če je potrebna komu drugemu!"

Njen obraz in njene oči so bile tako trde, da sem se zdrznil.

"Stana, kaj vam je? Saj pravim, da vas več ne poznam!"

"Pač, ker me še ne poznate! Toda morda je bolje, če me tudi vi ne!"

"Otrok moj, vi ste bolni!" sem vzdrhtel. In ne vem več, kako se je zgodilo, da sem stopil k nji in jo prijel za obe roki.

Stresla se je in mi počasi naslonila glavo na rame.

Tako sva ostala in nobeden se ni premaknil. Vse moje telo je bilo kakor zvezano, kakor da se mi je strdilo do zadnje žile. Roke se niso držale niti trdo niti mehko — bile so eno in jaz svojih nisem čutil več. Vsak gib je bil izključen, ker bi se v hipu izpremenilo vse na svetu. Zdaj mi prihaja na um primera, da bi bilo tako človeku, ki bi stal nad strašnim prepadom — stal nad prepadom z zavestjo, da se ne sme niti oddahniti, če neče, da se zvrne v brezno; takrat pa so mi popolnoma odrekle celo misli.

Tu sem začutil, da je izvila svoje roke iz mojih, se vzravnala, stopila za korak nazaj, se ozrla okrog sebe in si potem zbegano popravila lase.

Nato je segla po klobuk in si ga naravnala v ogledalu. Tam sem zagledal njen obraz, čudno bled in tudi že čudno miren.

(Dalje prihodnjič.)